

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GÜNLÜDÜR
09/10/2025

Sayı :E-75833232-610-7336044

Konu :Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/30162
GK 6

İlgi : 09.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1660398 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Trabzon Milletvekili Sayın Sibel SUIÇMEZ tarafından tevcih edilen 7/30162 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:A1ACC0C0-5D53-4A40-AC34-D10EC669A88C

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi İçin:soruonergesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN SİBEL SUIÇMEZ'İN

7/30162 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

30 Mayıs 2025 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Yeni Yatırım Teşvik Sistemiyle iller yeniden sınıflandırılmış, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve üretimin ülke geneline dengeli dağılması hedeflenmiştir. Ancak Trabzon ili, yaşadığı ekonomik gerilemeye rağmen yeni sistemde de yine 3. bölge teşvik grubunda bırakılmıştır.

Oysa Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Trabzon, 2012 yılında kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla bakımından 35. sırada iken, 2025 itibarıyla 53. sıraya kadar gerilemiştir. Aynı şekilde Trabzon'un da içinde yer aldığı TR-90 kalkınma bölgesi, 10 yıllık süreçte 17. sıradan 22. sıraya düşerek, tüm bölgeler içinde en fazla gerileyen bölge olmuştur.

Bu ciddi gerilemeye rağmen Trabzon'un teşvik sisteminde 3. bölgede tutulmaya devam etmesi, bölge iş dünyasında ve reel sektörde hayal kırıklığı yaratmıştır. Karadeniz'in yatırımcı ilgisini çekme kapasitesi, özellikle Marmara'daki sanayi kollarının Anadolu'ya taşınması politikası çerçevesinde göz önüne alındığında, bu teşvik dereceleriyle Trabzon'un yatırımcı çekebilmesi mümkün değildir.

Trabzon'un iç dinamikleri, coğrafi ve lojistik zorlukları, arsa kısıtlılığı ve işgücü maliyetleri gibi dezavantajları da göz önünde bulundurulduğunda, kentin hâlâ 3. bölgede tutulması açık bir haksızlıktır. Bu karar bölgesel eşitsizlikleri artırmakta, Trabzon'u yatırım rekabetinde geri plana itmektedir.

Bu nedenle, Trabzon'un ekonomik gerçeklerine uygun olarak 5. veya 6. teşvik bölgesine alınması, kalkınma önceliği olması gereken bu ilin ülke ekonomisine katkısının artırılması açısından kaçınılmazdır.

Bu bağlamda,

Soru 1- Yeni Yatırım Teşvik Sistemi'nde illerin teşvik gruplarına ayrılmasında kullanılan kriterler nelerdir?

Soru 2- Kişi başına düşen gelir sıralamasında 18 sıra gerileyerek 53. sıraya düşen Trabzon'un, hangi teknik gerekçeyle 3. bölgede tutulması uygun görülmüştür?

Soru 3- TR-90 bölgesinin son 10 yılda 5 sıra birden düşerek kalkınma ajansları içinde en fazla gerileyen bölge olmasına rağmen, bu durum yeni teşvik sisteminde neden göz önünde bulundurulmamıştır?

Soru 4- Doğu Karadeniz kıyı illerinin gelişmişlik düzeyleri birbirine yakın olmasına rağmen, farklı teşvik derecelerinde yer alması bölgeler arası rekabeti bozmamakta mıdır? Bu durum, yatırımın komşu illere veya yurtdışındaki alternatif bölgelere (örneğin Gürcistan) kaymasına neden olmayacak mıdır?

Soru 5- Yeni teşvik sisteminde Trabzon için belirlenen dört sektöre özel destek dışında kalan sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin durumuna ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu sektörlerin teşvik dışı kalmasının ekonomik sonuçları nelerdir?

Soru 6- Trabzon'un 5. ya da 6. bölge teşviklerinden faydalanması yönünde yerel yönetimlerin, meslek örgütlerinin ve iş dünyasının yaptığı çağrılar neden dikkate alınmamıştır? Bu talepleri karşılayacak yeni bir güncelleme yapılması planlanmakta mıdır?

Soru 7- Stratejik ve teknolojik yatırımların bölge ayrımı olmaksızın destekleneceği ifade edilmiştir. Trabzon'un bu kapsamdaki yatırımlardan somut olarak nasıl faydalanacağına ilişkin herhangi bir özel teşvik veya destek planlaması var mıdır?

Soru 8- Mevcut teşvik seviyesiyle Trabzon'a yeni yatırımcı çekilememesi, mevcut firmaların da üretimlerini başka illere kaydırması riskini doğurmaktadır. Bu durumun yaratacağı istihdam ve ekonomik kayıpları önlemeye yönelik bir planınız var mıdır?

CEVAPLAR:

Ülkemizin yeni teşvik sistemini oluşturan 9903 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar, 30/5/2025 tarihli ve 32915 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre yeni teşvik sistemimiz; “Teknoloji Hamlesi Programı”, “Yerel Kalkınma Hamlesi Programı” ve “Stratejik Hamle Programı” olmak üzere bünyesinde üç önemli desteği barındıran Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesine ilaveten Sektörel ve Bölgesel Teşvik Sistemlerinden oluşmaktadır.

Yeni Yatırım Teşvik Sistemi, il bazlı gelişmişlik sıralaması (SEGE) esas alınarak kurgulanmıştır. Teşvik gruplarının belirlenmesinde kişi başına düşen gelir tek başına belirleyici olmayıp; nüfus yoğunluğu, genel ortaöğretim net okullaşma oranı, on bin kişi başına düşen hekim sayısı, kişi başı ihracat tutarı, iş gücüne katılma oranı ve kişi başı mesken elektrik tüketimi gibi çok sayıda sosyoekonomik göstergenin birlikte değerlendirildiği bütüncül bir yaklaşım benimsenmiştir.

Teşvik sisteminin önemli bir ayağını oluşturan “Yerel Kalkınma Hamlesi Teşvik Programı” vasıtasıyla bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması, bölgelerin rekabet güçlerinin artırılması, katma değerli üretim, istihdam artışı ve sürdürülebilir kalkınma sağlanması amaçlanmaktadır. Bu programda, kapsayıcı bir yaklaşımla her sektöre doğrudan ya da dolaylı olarak destek sağlanması hedeflenmektedir. Yatırım konuları ise, ilgili kriterler çerçevesinde; değişebilecek sektörel önceliklere göre revizyonlar yapılmasını mümkün kılacak ve beş yıl süresince her yıl güncellenebilecek şekilde, her bir ilde ilgili paydaşların aktif katılımı ve ortak akılla belirlenmiştir. Burada tüm paydaşlarımızla yakın iş birliği ve koordinasyon içerisinde hareket edilmektedir.

Programda illerin yatırım konuları, Kalkınma Ajansları koordinasyonunda Ticaret ve Sanayi Odaları, yerel yönetimler, üniversiteler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının (STK) görüş, öneri ve aktif katkılarıyla tespit edilerek her yıl Bakanlığımızca yayınlanacak tebliğ ile ilan edilmektedir.

Yerel Kalkınma Hamlesiyle her şehre özgü 4 yatırım konusunun yanı sıra, Stratejik Hamle ile belirlenen dış ticaret dengesini iyileştirici yatırımlar ile dijital ve yeşil dönüşüm yatırımlarına “ayrıştırıcı” teşvikler verilecektir. Trabzon ilimizde yapılması planlanan bu kapsamdaki yatırımlar da söz konusu desteklerden faydalanabilecektir.

Trabzon için ilk uygulama yılı özelinde belirlenen sektörler ise, “Entegre Su Ürünleri Üretimi ve İşleme Tesisi”, “Elektrikli Tekne ve Yat Üretimi”, “Endüstriyel Ağ ve Benzeri Ürünler Üretimi” ve “Tıbbi ve Aromatik Bitkilerden Biyoaktif Potansiyelli Ürünler ve Katma Değerli Ürünler İmalatı”dır. Ancak, teşvik sisteminde Yerel Kalkınma Hamlesi programı haricindeki diğer programlara 4 yatırım konusu dışındaki diğer sektörlerden de başvuru alınabilmektedir.

Öte yandan, yukarıda açıklanan uygulamalarımıza ilişkin, yerli ve yabancı yatırımcı firmalardan ve ilgili sivil toplum kuruluşlarından (Ticaret/Sanayi Odaları, sektör dernekleri vb.) intikal eden görüşler uyarınca, mer’i mevzuatın değiştirilmesine ve güncellenmesine yönelik olarak gerekli değerlendirmeler ve çalışmalar Bakanlığımızca sürekli yapılmaktadır.

Son olarak, 2012/3305 sayılı Karar’ın yürürlük tarihi olan 20/6/2012 tarihinden günümüze kadar yatırımcılarımızın Bakanlığımıza yaptığı başvurular kapsamında; Trabzon’da gerçekleştirilecek yatırımlar için 402 Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) düzenlenmiştir. Bu belgeler kapsamında öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 42 milyar TL, ilave istihdam sayısı ise 8.412 kişi olmuştur.

Bakanlığımızca, Trabzon ilimize sağlanan yatırım teşvikleri ve desteklere önümüzdeki dönemde de devam edilecektir.